

شورایی عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه های علمیه خواهران

مدرسه علمیه عصمتیه شهرستان بابل

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

عنوان

علم غیب امام از دیدگاه کتاب ، سنت و عقل

استاد راهنما

جناب آقای عباس اسدی

استاد داور

حجت الاسلام والمسلمین نصیرایی

پژوهشگر

فرزانه محمد حسنی

۱۳۹۴ تیر

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الْجُنُونِ

علم غیب امام از

دیدگاه کتاب ،

سنت و عقل

تقدیم به

فریادگر توحید

یگانه موحدی که تمامی ممکنات طفیلی وجود اویند

تقدیم به پیامبر مهربانی ها

هم او که رسول اکرم (ص) است

هم او که نبی اعظم (ص) است

هم او که رحمة العالمین (ص) است

پس به حق باید به پا خواست و با صدای رسا به گونه ای که به گوش همه

جهانیان برسد فریاد زد:

«لا اله الا الله ، محمد رسول الله »

نتیجه گنجایی نهایی

با توجه به مبادی و سرچشمه های متعدد علم امام و نبی الله و غیر طبیعی بودن آن ها، ثابت می گردد که علم امام، علمی ویژه است و این امر، ادعای اتحاصار مرجعیت علمی برای ائمه علیهم السلام را ثابت می نماید. علم امام سرچشمه های متعددی دارد و متناسب با محتوا و موضوع دانشی که به امام انتقال می یابد در زمان و مکان خاصی محقق می گردد. و محدوده علم امام گسترشده است و شامل علم به ملکوت آسمانها و زمین علم به اسم اعظم و علم به تمام زبان ها حتی زبان پرندگان علم به اعمال و سخنان و ضمایر مردم و علم به نیازهای مردم در کودکی و در خواب و در هر لحظه مورد بررسی قرار گرفته است . محتوای دانشی که هر کدام از منابع در اختیار امام قرار می دهد، نشان دهنده آن است که علم امام به شرعاً بحث و احکام از طرق پیغمبر است؛ دو منبع «جامعه» و «الف باب» بلنگر این مطلب هستند . «تحدیث» و منابع دیگر علم امام، به مسائل دیگر مربوط می شوند.

ارتباط الله با امام پس از ختم نبوت استمرار دارد و این مهم در راستای تحقق بخشی به هدف هدایت انسان است. این دانش افزا بی برای امام، خلیلی در مسأله خاتمیت ایجاد نمی کند؛ زیرا محتوا و مضمون آنچه امام فرا می گیرد با آنچه پیغمبر مسئولیت آن را بر عهده دارد، از جهاتی متفاوت است؛ در ایقتضای شرعیت شأن ویژه پیغمبر است؛ هر چند تبلیغ و انتشار آن پس از در ایقتضای، از شئون خاص وی نیست .

- ۱- به مسئولین پژوهش پیشنهاد می شود کنگره علمی درباره رابطه با علم غیب امام برگزار کنند.
- ۲- به مسئولین حوزه پیشنهاد می شود که در موضوعات کلام جدید کتابهای بیشتری در کتابخانه قرار دهند.
- ۳- از آنجایی که این بحث از مباحث کلامی و اعتقادی می باشد، پیشنهاد می شود که جهت رفع شباهات واهمات نشست، پرسش و پاسخ بین طلبه ها و دانشجویان با حضور اساتید برگزار گردد.
- ۴- پیشنهاد می شود با دعوت از اساتید ارائه کننده بحث و منتقدان و داوران، کرسی های آزاد اندیشی در رابطه با موضوع مربوطه برگزار گردد و به بحث و مناظره علمی بپردازند و به نظریه های دست پیدا کنند.
- ۵- پیشنهاد می شود موسسات پژوهشی، فراخوان هایی در زمینه موضوع مربوطه اعلام کنند، و با ارائه مقالات از سوی دانش پژوهان به کنکاش و پژوهش بپردازند.

منابع

١. ابن عربی، ابوعبدالله محبی الدین محمد،*تفسیر ابن عربی*،دار احیاء التراث العربی،بیروت ۱۴۲۲ ق.
٢. بحرانی،البرهان فی تفسیر القرآن.
٣. التبیان فی تفسیر القرآن،دار احیاء التراث العربی،بیروت،[بی تا].
٤. تفسیر قرآن کریم،چاپ دوم،انتشارات بیدار،قم،۱۳۶۶ ش.
٥. التهذیب،چاپ چهارم،دارالکتاب الاسلامیة،تهران ۱۳۶۵.
٦. ثقفی تهرانی، محمد،*تفسیر روان جاوید*،انتشارات برهان،تهران ۱۳۹۸ ق.
٧. جوادی آملی، عبدالله ، رحیق مختوم(شرح حکمه متعالیه ج ۱)،چاپ اول،ج ۵،نشر اراقم ۱۳۷۵.
٨. —————،*تفسیر موضوعی قرآن*،نشر اسرا،قم ۱۳۸۴.
٩. —————،*معرفت شناسی در قرآن*،نشر اسرا،قم ۱۳۷۹.
١٠. —————،*وحی و نبوت در قرآن*،نشر اسرا،قم ۱۳۸۴.
١١. حسن زاده آملی،حسن،ممد الهمم در شرح فصوص الحکم،وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، تهران ۱۳۷۸ ش.
١٢. حسینی شاه عبدالعظیمی،حسین بن احمد،*تفسیر اثنا عشری*،انتشارات میقات،تهران ۱۳۶۳ ش.
١٣. حسینی همدانی،سیدمحمدحسین،انوار درخشان،کتابفروشی لطفی،تهران ۱۴۰۴ ق.
١٤. حق اليقین،انتشارات علمیه اسلامی،فیض کاشانی.
١٥. خمینی، روح الله ، *مصابح الهدایة إلى الخلاقة و الولاية*، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی،تهران ۱۳۷۶ ش.
١٦. راغب اصفهانی،ابوالقاسم،*المفردات فی غریب القرآن*،چاپ دوم،دفتر نشر کتاب ۱۴۰۴، [بی جا].
١٧. راه روشن (ترجمه المحققۃ البیضاء) مؤسسه چاپ و انتشارات آستان قدس رضوی،مشهد ۱۳۷۲ ش.

۱۸. رحیم پور، فروع السادات، امامت و انسان کامل از دیدگاه امام خمینی، مؤسسه تنظیم و نشر آثار امام خمینی، تهران ۱۳۸۱.
۱۹. سبحانی، جعفر، آگاهی سوم یا علم غیب، چاپخانه : مؤسسه امام صادق (ع)، ۱۳۸۶/۱۴۲۸ هـ.
۲۰. شریف لاهیجی، محمدبن علی، تفسیر شریف لاهیجی، دفتر نشر داد، تهران ۱۳۷۳ ش.
۲۱. صادقی تهرانی، محمد الفرقان فی تفسیر القرآن بالقرآن، انتشارات فرهنگ اسلامی، قم ۱۳۶۵ ش.
۲۲. صبحب صالح، نهج البلاغه، مؤسسه دارالهجره.
۲۳. صدرای شیرازی، محمد، اسفار اربعه، دارالمعارف الاسلامیه، تهران ۱۳۷۹ ق.
۲۴. صدوق، محمدبن علی بن بابویه قمی، توحید، چاپ اول، جامعه مدرسین، قم [بی تا].
۲۵. صفار، محمدبن حسن، بصائرالدرجات، کتابخانه آیة الله مرعشی نجفی، چاپ دوم، قم ۱۴۰۴.
۲۶. طالقانی، سید محمود، پرتوی از قرآن، شرکت سهامی انتشار، تهران ۱۳۶۲ ش.
۲۷. طباطبائی، سید محمد حسین، المیزان فی التفسیر القرآن، جامعه مدرسین قم، [بی تا].
۲۸. طبرسی، فضل بن حسن، تفسیر جوامع الجامع، ترجمه مترجمان، بنیاد پژوهش‌های اسلامی آستان قدس رضوی، مشهد ۱۳۷۷ ش.
۲۹. عاملی، حر، وسائل الشیعه، تصحیح شیخ محمد رازی، چاپ ششم، انتشارات الاسلامیه ۱۳۶۷، [بی جا].
۳۰. فیض کاشانی، ملامحسن، تفسیر صافی، انتشارات صدرا، تهران ۱۴۱۵ ق.
۳۱. قرشی، سید علی اکبر، تفسیر احسن الحديث، بنیاد بعثت، تهران ۱۳۷۷ ش.
۳۲. قمی، علی بن ابراهیم، تفسیر قمی، دارالکتاب، قم ۱۳۶۷ ش.
۳۳. قونوی، صدرالدین، نفحات إلهیه، ترجمه محمدخواجوی، انتشارات مولی، تهران ۱۳۷۵ ش.
۳۴. کلینی ، محمد ، شرح اصول کافی، انتشارات مکتبة المحمودی.
۳۵. —————، شرح اصول کافی، شرح، چاپ اول، وزارت فرهنگ و آموزش عالی.
۳۶. —————، شرح اصول کافی، مبدأ، انجمن فلسفه ایران، تهران ۱۳۵۴ ش.

٣٧. —————، شرح اصول کافی، مفاتیح الغیب، مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، تهران [بی]

[تا].

٣٨. —————، اصول کافی، تحقیق علی اکبر غفاری، چاپ چهارم، دارالکتب الاسلامیه ١٣٦٥، [بی]

[جا]

٣٩. —————، اصول کافی، ترجمه و شرح محمد باقر کمره ای، المکتبه الاسلامیه، تهران، [بی تا]

٤٠. گرما رودی ، محمد اسدی ، علم برگزیدگان در نقل و عقل و عرفان ، چاپخانه مروی ، دارالکتاب

الاسلامیه

٤١. مجلسی، محمد باقر، بحار الانوار چاپ سوم، دار احیاء التراث العربي، بیروت ١٤٠٣ ق.

٤٢. مجمع البيان في تفسير القرآن، ترجمه مترجمان، انتشارات فراهانی، تهران ١٣٦٠ ش.

٤٣. مصباح یزدی محمد تقی، آموزش فلسفه، انتشارات بین الملل سازمان تبلیغات، چاپ دوم، تهران ١٣٧٩.

٤٤. مظفر، محمد حسین، پژوهشی در باب علم امام، ترجمه علی شیروانی، انتشارات دارالفکر، قم ١٣٨٥.

٤٥. مکارم شیرازی، ناصر، تفسیر نمونه، دارالکتب الاسلامیه، تهران ١٣٧٤.

٤٦. نجفی لاری، سید عبدالحسین، المعارف السلمانیه فی کیفیة علم و کمیته، تحقیق و تعلیقه الشیخ محمد

جمیل حمود، انتشارات مرکز جواد، بیروت ١٤١٤ ق.

٤٧. نجفی، خمینی، محمد جواد، تفسیر آسان، انتشارات اسلامیه، تهران ١٣٩٨ ق.